

RUILA PÕHIKOOI

RUILA PÕHIKOOI VILISTLASE LIINA-MARJE VIHMANNI MÄLESTUSED

Uurimistöö

Silver-Harald Ingerainen

Juhendaja: Sander Jürisson

Retsensioon

Ruila Põhikooli õpilase **Silver-Harald Ingeraineni** uurimistööle

Ruila Põhikooli vilistlase **Liina-Marje Vihmanni** mälestused.

Uurimistöö eesmärk oli tutvuda endise Ruila kooli vilistlase Liina-Marje Vihmanni mälestustega õpinguteajast Ruila koolis.

Töö koosneb kolmest peatükist ja fotomaterjalist. Esimeses peatükis antakse ülevaade nõukogude haridussüsteemist Eestis viiekümnendatel aastatel. Teine peatükk keskendub ülevaatele Ruila kooli ajaloost. Olulisima peatüki moodustavad Liina-Marje Vihmanni mälestused.

Sissejuhatuses õpilane põhjendab, millest teema valik tulenes. Meetodina on kasutatud vilistlase usutlemist ning mälestuste kirjapanekut. Tööd ilmestab rohke fotomaterjal, mis annab hea ettekujutuse tolle aja kooliolustikust. Ülevaatlikkuse huvides võinuks fotomaterjal paikneda töö lisas. Peatüki sisse paigutatud üksikute fotode osas võinuks olla aastaarv(ud) ning märkused, kelle erakogus fotod asuvad.

Töö omauurimuslik osa on kirjutatud ladusas vormis, kuid jääb arusaamatuks, kas õpilane on kasutanud intervjuueerimisel diktofoni ning hiljem litereerinud intervjuu, kas on antud suunavaid küsimusi või on uurimisalune ise kirjutanud meenutused üles õpilase tarbeks. Arvestades kaasaegseid võimalusi võinuks töö lisas olla ka helisalvestus, mis järeltulevatele põlvedele võiks huvi pakkuda.

Ajaloost ülevaadet andvad kaks esimest peatükkides peaks olema varustatud tekstiviidetega, sest praegusel juhul pole aru saada, mis allikatele on tuginetud.

Kokkuvõttes on uurimistöö õpilasele olnud jõukohane ning huvipakkuv ning annab piisava ülevaate 50ndate aastate õpilase koolielust, õppetööst ning pedagoogidest. Kasutatud on internetiallikaid ning erakogust pärinevaid fotosid, mis ilmestavad tööd oluliselt. Vormistatud on töö hästi.

Teen ettepaneku hinnata töö hindegaga „hea“.

Küsimused töö koostajale:

1. Missuguste kitsaskohtadega puutusid kokku uurimistöös?
2. Mida olulist teada said nimetatud kümnendi õpilase kohta?

Retsenseeris: Rita Põõr
23. märts 2015

Sisukord

Sissejuhatus.....	2
1. Nõukogude haridussüsteem Eestis viiekümnnendatel aastatel.	4
2. Ülevaade Ruila Põhikooli ajaloost ja kooliharidusest 1950. aastatel.....	6
3. Liina-Marje Vihmanni mälestused	11
Kokkuvõte	15
Kasutatud kirjandus.....	16

Sissejuhatus

Oma kooliteed alustasin 2007. aastal asudes õppima Laagri kooli. Kuna mu pere kolis peagi Kernu valda, Muusika külla, siis teise klassi läksin Ruila Põhikooli. Samal 2008. aastal tutvusin Ruila põhikooli vilistlasega Liina-Marje Vihmanniga, kes hakkas minu venda Indrekut hoidma. Liina meenutas tihti, kuidas tema ajal oli kool välja näinud ja kuidas siis õpiti. Liinaga oli meeldiv vestelda ja nii sündis mõte panna kirja tema meenutused Ruila Põhikoolis õppimise ajast. Paratamatult kaasnes koolimälestustele ka läbielamisi seoses Eesti okupeerimisega Nõukogude Venemaa poolt, jäid ju Liina õpingud aastatesse 1953 kuni 1962, neid aastaid on ajaloolased nimetanud hilisstalinismi aastateks.

Kokkuvõtlikult tulenes teema valik soovist tundma õppida oma kooli ajalugu, eriti huvist teada saada õpilaste elust, õppimistingimustest ajal, millal minu vanavanemad oli põhikooliealised ning võimaluse selleks andis meeldiv tutvus Muusika külas elava endise Ruila Põhikooli õpilase Liina-Marje Vihmanniga.

Loovtöö eesmärkideks on jäädvustada kirjalikult Ruila Põhikooli vilistlase Liina-Marje Vihmanni mälestused aastatel 1953 kuni 1962, lisaks fotod erakogust koos vastavate nimede - ja kirjeldustega.

Uurimismeetod ehk vajalik info hankimise viis oli eelkõige Liina-Marje Vihmanni intervjuerimine ja tema erakogust albumite vaatlus, fotode jäädvustamine aga ka vastava aja kohta avaldatud ajaloolise materjaliga tutvumine.

**Keldrimäemäe nõlval Ruila Põhikooli ühis pilt 1957 aastal (paremalt 3 neljandas reas
Liina-Marje Vihman, kolmandas reas vasakult 6 Leelo Tungal)**

1. Nõukogude haridussüsteem Eestis viiekümnnendatel aastatel.

Eesti Vabariik inkorporeeriti 1940.a. NSV Liitu, kus ei olnud veel jõutud üldise kirjaoskuseni (1930.a. oli kirjaoskajaid 62,6%) ja kehtis demokraatlikest läänemaadest tunduvalt erinev koolikorraldus: valitses riiklik koolisüsteem, keskharidus oli suhteliselt lühem ja kestis 10 aastat, koolikohustus piirdus maal 4 aastaga (üldine 7-klassiline koolikohustus kehtestati NSV Liidus 1949.a.). Kuni 1958.a. kehtis Eesti NSV-s 7-klassiline koolikohustus, edasi kehtestati 8-klassiline koolikohustus (V.Nagel 2006: 79) ja nii lõpetas Liina-Marje Vihman 1962. aastal seitsmenda klassi, kui viimase uhke aktusega ja järgmisel aastal ka kaheksanda klassi, aga siis oli juba tegemist tegelikult Ruila Põhikooli lõpetamisega. Riiklikku kontrolli õppe- ja kasvatustöö üle teostasid Haridusministeeriumi ja haridusosakonna kooliinspektorid. Seejuures kujunes hierarhiline kontrollisüsteem, kus Haridusministeeriumi inspektorid kontrollisid linna- ja rajooniinspektoreid. 1950.aastate esimesel poolel muudeti seni veel säilinud poeg- ja tütarlaste keskkoolid ühiskoolideks. 1956.a. kinnitati internaatkooli põhimäärus, mille alusel avati üldhariduskoolid, kus õppimine ühendati tootmistööga. 1968/69. õ.-a. töötas 12 üldtüüpi ja 15 eriinternaatkooli. 1956/57.õ.-a.-st organiseeriti pikapäevarühmi, kus lapsed olid kogu päeva pedagoogi valve all. Eesmärgiks seati kollektiivis toimuva ühiskondliku kasvatuse tõhustamine. (V.Sirk) .

Ka Ruila Põhikoolis tegutses internaat, kus said õpilased, kes elasid koolist kaugemal kui viis kilomeetrit, jääda kooli ööbima. Koolis ööbimine meeldis õpilastele, toimus vahvaid üritusi ja oli tunduvalt lõbusam, kui kodus. Ka ei pidanud hommikuti-õhtuti pikka maad jala käima.

1960.aastate keskel hakati maal väiksemaid koole sulgema, linnas õppijate osakaal kasvas 1965/66.õ.-a. 71%-ni õpilaste koguarvust. Sellega kaasnes maarahva koondumine keskustesse, talude tühjenemine ja noorte jätkuv võõrdumine maaelust. Ka Laitses asuv algkool (esimesest neljanda klassini) suleti kuuekümnendatel. Laitse algkooli lapsed jätkasid viiendast klassist õppimist Ruila Põhikoolis. 1980.aastate esimesest poolest hakati mõnel pool asutama lasteaed-algkoole, et haridussüsteemi esimesed lülid oleksid elukohale lähemal. Laitses tegutsev algkool suleti just nimetatud aastatel. Koolikohustuse täitmist takistasid haigused (leetrid, sarlakid, difteeria), mis tänapäeval seoses vaktsineerimisega on õnneks haruldased. Eesti üldhariduskoolide õppeplaan koostati Nõukogude Liidus kehtiva tüüp-õppeplaani alusel. Tähtsale kohale õppeplaanis tõusis taas vene keel. Pärast sõda asuti taas pioneeri ja komsomoliorganisatsioonide taastamisele koolides, kõik õpilased olid pioneerid. (V.Nagel 2006: 86)

Kooli laulukoor, koori juht Helmes Tungal aastal 1955 (viimases reas vasakult esimene Leelo Tungal ja teine Liina-Marje Vihman).

2. Ülevaade Ruila Põhikooli ajaloost ja kooliharidusest 1950. aastatel

140 aastat tagasi alustasid Ruila lapsed oma kooliteed. Kahe ärksa peremehe Hindrek Laabani ja Hindrek Israeli eestvedamisel ehitatud koolimaja Vana Pärnu maantee ääres sai valmis. Ehituspalgid oli andnud mõis, aga kõik muud materjalid muretses vald. Vald kandis ka kõik ehituskulud. Ehitust juhtis Hans Tennijas, kes oli ka kolmeklassilise kooli esimeseks koolmeistriks. Väikeses koolimajas oli ainult üks klassiruum, selle kõrval sahver ja koolmeistri korter. 1940. aastal kolis kool mõisa härrastemajja (Ruila Mõis) ning keerulisele sõja- ja okupatsioonide ajale vaatamata töötas kool. 1945. aastal oli lühikest aega koolijuhatajaks Helmes Israel-Tungal. Vahepealseid koolijuhte on olnud kaheksa. Muutunud on ka kooli nimi: 1946.aastast 7-klassiline, 1962.aastast 8-klassiline ja 1989. aastast Ruila Põhikool. (Ruila Põhikooli koduleht)

Kaheksanda klassi lõpupidu 1962.a. (paremalt esimene Leelo Tungal ja teine Liina-Marje Vihman).

Kooli matk 1960. aastal (vasakult kolmas Liina-Marje Vihman).

Õpetajate ühispilet 1954. aastal (vasakul direktor Helmut Elstrok).

Klassipilt 1960. aastal (paremalt esimene Liina-Marje Vihman ja kolmas Leelo Tungal).

Õpetajate ühispilt 1955. aastal (keskel ülikonnas direktor Helmut Elstrok).

Vaade koolile jalakäijate sillalt.

Vaade koolile.

Klassi näidend saalis (vasakul seisab Liina-Marje Vihman).

3. Liina-Marje Vihmanni mälestused

Liina-Marje Vihman sündis 1946.a. pere teise lapsena. Tema isa ja ema läksid tööle kolhoosi „Uus elu“. Hiljem väiksesd kolhoosid liideti Haiba sohvoosiks. Kolhoosi esimees oli Juhan Sildve. Kooliteed alustas Liina-Marje 1953. aastal, astudes Ruila seitsmeklassilisse kooli. Kool muudeti 1961. aastal kaheksaklassiliseks, kui ta õppis seitsmendas klassis, nii et Liina-Marje lõpetas põhikooli kaks korda.

Seitsmenda klassi lõpetamine 1961. aastal (paremalt neljas direktor Maire Papp).

Kui Liina-Marje esimesse klassi õppima asus, oli kooli direktoriks Helmut Elstrok, koolis oli õpilasi 80. Esimest õpetajat ei mäleta, aga teises klassis oli õpetajaks Vaike Vaabi. Õpiti liitklassides: 1 ja 3, 2 ja 4 koos.

Teise ja neljanda liitklassi ühistund 1958. aastal ja õpetaja on Vaike Vaabi (praeguses bioloogia klassis).

Koolivormi ei olnud. Pinginaabriks oli Inne Ojasild, üheks klassiõeks oli Leelo Tungal, kes kirjutas luuletusi juba kooli ajal. Kord käis Leelo Sotšis, kuulsas pioneerilaagris Artek, mille järgselt hakkas kooli tulema hulgaliselt kirju, mida postiljon tõi kartulikutiga, nii said kõik soovijad endale Venemaalt kirjasõpru. Liina sai Leeloga hästi läbi, sageli käis Liina ka Leelol külas. Liina-Marje meenutas, et Leelo kodu oli peenemat sorti, klaveriga. Liina-Marje kodu oli talu, millel juurde kuulus Eesti ajal 90 hektarit maad.

Koolis käimine oli enne internaati nii, et lapsed viidi talvel reega kooli. Taga-Laitses oli algkool, mille lõpetamisel õppisid lapsed edasi Ruila Põhikoolis. See oli Ruila Põhikooli õpilastele põnev, kui viiendasse tulid uued lapsed Laitsest juurde. Ees-Laitses lossis õppisid venekeelsed lapsed.

Kodu kaugus koolist pidi olema vähemalt 5 km, et üldse internaati saada. Internaat oli nii, et eraldi olid tüdrukute tuba (hetkel esimene klass) ja poiste tuba (esimesel korrusel). Kohti oli vähe, kõigile kohti ei jätkunud, vahepeal pidi Liina-Marje õega ühes voodis magama. Toitlustamine oli internaadi laste jaoks, nemad sõid kolm korda päevas. Toiduained tõid lapsevanemad ise ja kooli kokk keetis nendest toiduainetest söögi. Kõik õpilased, kes olid

internaadis, pidid koolitööd ära õppima ja siis valveõpetajale ära vastama. Kaks õpetajate peret elasid koolis, direktori pere ja Moosaared. Elamise ruumid olid seal, kus on praegu matemaatika klass. Kokk elas ka koolis. Koolil olid kooliteenijad – Petoferi pere, nemad kütsid maja, koristasid. Kool sai koduloolise tegevuse autasuks televiisori, koduloolise tegevuse eestvedajaks oli Helmes-Iisreal Tungal. Internaadi kord oli väga range, öörahu alga kell 22.00, siis saadeti kõik magama ja vaikus pidi majas olema.

Huvitav oli see, et toimusid koolipeod, siis saali ehitati lava, lapsed esinesid lava peal, esimene esinemine Liina-Marjel oli liblikatants, mida direktor saatis klaveril. Riieteks olid kollased satsidega kleidid. Alati kaunistati saal ära ja olid korralikud hästi ettevalmistatud kavad, esitati võimlemiskavu – püramiide (need olid populaarsed), näidendit, tantsu. Kõik õpilased pandi tegema kõiki asju ning tehti hea meelega.

Kooli isetegevus- ja tantsuring viiekümnendate lõpp (vasakult esimene Liina-Marje Vihaman).

Koolis õpetati eesti keelt, matemaatikat, geograafiat, laulmist, kehalist kasvatust, aga alles kaheksandas klassis algas inglise keel. Liina-Marje ei käinud spordivõistlustel, aga õde Ülle oli tugev sporditüdruk, tema käis võistlustel. Feliks Tungal oli suur spordimees ja sai poistega väga

hästi läbi ning pani poisid sportima. Feliks ei käranud iialgi, alati oli rahulik. Õpetajad olid koolis ranged ja nõudlikud. Liina-Marje mäletab, et kõige rangem õpetaja oli Virve Moosaar, kes tegi geograafia õpilastele nii selgeks, et sellest oli kasu ka edaspidisel õppimisel 4. kutsekoolis, kus Liina-Marje õppis rätsepaks (Lembitu õmblusvabrikust oli suunamine). Keskkooli omandas Liina-Marje töö kõrvalt 10. õhtukeskkoolis. Ekskursioonil käisid ainult lõpuklassid, Liina-Marje klass sõitis Pärnusse.

Kokkuvõte

Uurimus põhineb Liina-Marje Vihmanni intervjuul, erakogu albumite vaatlemisel ja vastava aja kohta avaldatud materjalidega tutvumisel. Loovtöös on kirja pandud eelpool nimetatud isiku mälestused ja leitud seosed Okupatsiooni muuseumi vastava ajajärgu materjalidest ning Veronika Nagel doktoritööst.

Sageli on kõige olulisemaks ajaloo tõepäraseks kirjeldamiseks vajalik küsitleda inimesi, kes ise huvi pakkual ajal sündmuste keskel olid. Uurimustöö eesmärk oligi jäädvustada Ruila Põhikooli vilistlase mälestused koos fotodega ja eelpool nimetatud eesmärk saigi loovtöö näol täidetud. Huvitav oli kuulata L.-M. Vihmanni mälestusi tema kooliajast ning tõmmata paralleele meie tänapäevase Ruila Põhikooliga. Imestama pani see, kui hea meelega tolle aja õpilased isetegevust ja sporti tegid, meie aga ei saa üldse ilma nutitelefoni ja arvutita läbi. Kahjuks ei ole Liina-Marje Vihmanil enam kõik fotodel olevate isikute nimed meeles, edasi oleks vajalik küsitleda lisaks tema klassikaaslasi/koolikaaslasi ning huvi tekitas ka Laitse algkool, kus asus ja millal kool likvideeriti. Kuulates intervjuueeritavat jäi kõlama mõte, et kooliaeg on tagantjärele mõeldes üks ütleмата tore aeg.

Kasutatud kirjandus

1. Viide internetiallikale:

Okupatsioonide muuseum Eesti 1940-1990

<http://www.okupatsioon.ee/et/eesti-1940-1991/8-haridus>

V.Nagel (2006) Hariduspoliitika ja üldhariduskorraldus Eestis aastatel 1940-1991 Tallinna
Ülikooli Sotsiaalteaduste dissertatsioonid 22

<http://e-ait.flulib.ee/104/>

Ruila Põhikooli koduleht. Kooli ajalugu

<http://www.ruila.edu.ee/>

2. Viide suulisele allikale:

Liina – Marje Vihmanni intervjuu (10.01.2015). Autori valduses